

Bröllop

BILAGA TILL KYRKPRESEN NR 7/2014

KP
KYRKPRESEN

**De bjöd hela världen
på sitt bröllop**
SID 2

**Gifta sig
– hur gör man?**
SID 4

**Alla tiders
brudmode**
SID 6

INTRO ULRIKA HANSSON

Ni bestämmer

HÄR KOMMER EN uppmaning som är väldigt typisk för vårt individualistiska tidevarv men som jag tycker gör sig i detta sammanhang: Gift er som det känns bäst för just er!

Försök släppa tankar som "men de skulle bli så glada om vi ..." eller "det hör till att ...". Om ni vill samla alla ni känner och fira i dagarna tre

(se reportaget här intill) så kör hårt! Om ni vill gifta er i endast ett par vittnens närvaro så gör det! Och om ni känner att ni bara måste uppfylla vissa krav som ni själva eller andra ställer på er så försök att ha roligt under tiden.

JAG HAR VARIT med och firat ett gammaldags kronbröllop, där hela byn var bjuden och satt och åt köttsoffa vid långbord, och också varit med vid en borgerlig vigsel med ett fåtal inbjudna. Lika fina båda två. Kanske för att det var gästerna som gjorde festen. En avslappnad och varm stämning är så mycket mera värd än en minutiöst planerad och perfekt färgmatchad fest. Det är en krävande konst att balansera mellan noggrann planering och insikten om att de yttre formerna inte avgör hur festen slutligen blir.

Oberoende om man dukar upp stort eller smått tror jag att allt blir enklare om man accepterar att mycket går att planera, men inte allt. Man behöver bara kasta ett öga på ett typiskt tv-program med "roliga hemvideor" för att inse att tårtor kan falla i bitar, brudgummar svimma och festtält blåsa bort. Lite småskrämmande och trösterikt på samma gång.

JAG LÄSTE NYLIGEN uttrycket "kärlekens maktlöshet". Jag gillar det skarpt, utan att helt kunna sätta fingret på varför. Kanske på samma sätt som jag gillar ett citat ur Tove Janssons *Trollvinter*: "Allt är mycket osäkert, och det är just det som lugnar mig."

Vad kan vi annat än att våga älska och hoppas? Och fira det på vårt sätt.

"Jag läste nyligen uttrycket 'kärlekens maktlöshet'. Jag gillar det skarpt."

Det är inte bara i sagorna som bröllop firas i dagarna tre. Laura och Markus Hellsten visste redan tidigt att på deras bröllop är gemenskapen det viktigaste – därför ställde de till med ett lägerbröllop på Utö.

Bröllopsfest i dagarna tre

TEXT: MICHAELA ROSENBACK

FOTO: VILLE KAVILO

- Vi är ganska annorlunda båda två, så det var klart att vi skulle ha ett annorlunda bröllop, säger **Markus Hellsten**. Han sitter ute i trädgården vid hemmet i Åbo och dricker kaffe tillsammans med sin fru **Laura Hellsten**. Paret gifte sig sommaren 2012 på Utö, Finlands sydligaste bebodda ö. Det var en bröllopfest som varade inte bara en, inte två, utan tre dagar. Från lördag till måndag firades kärleken och gemenskapen och hela tillställningen liknade mer ett bröllopsläger än en vanlig fest.

- Om man en gång tar folk ut i den yttersta skärgården till ett fyrsamhälle, varför skulle man ha dem där bara en dag? Vi ville göra det till en gemensam grej och vara där tillsammans en längre tid, säger Laura Hellsten. Bröllopet mellan Laura och Markus Hellsten hör till de lite mer ovanliga. Paret kom fort överens om att de inte ville säga vem som får och inte får komma så de bestämde sig helt sonika för att bjuda in alla. Med alla menas att inbjudningarna skickades ut som ett evenemang på Facebook där det klart och tydligt framgick att varenda en som ville vara med och fira deras kärlek till Gud och varandra var välkommen.

- Sist och slutligen blev det drygt 100 gäster, vilket inte är så många om man tänker på att vi bjöd hela världen, säger Laura Hellsten och skrattar. Att det blev just Utö som fick agera vigselplats var inte en slump.

- Mina rötter finns på Utö eftersom min släkt på pappas sida är därifrån. Varje sommar har vi seglat dit och det var alltid sommarens höjdpunkt. Jag visste från början att om jag någon gång gifte mig så gifte jag mig på Utö, säger Markus Hellsten.

Också för Laura Hellsten, som vuxit upp på Åland, kändes det naturligt att fira bröllop ute i skärgården.

Fisksoppa och jordgubbar

Man kan tänka sig att ett bröllop med över hundra gäster som varar i tre dagar kräver både enorm planering och en ousinlig kassa. Men så var inte fallet.

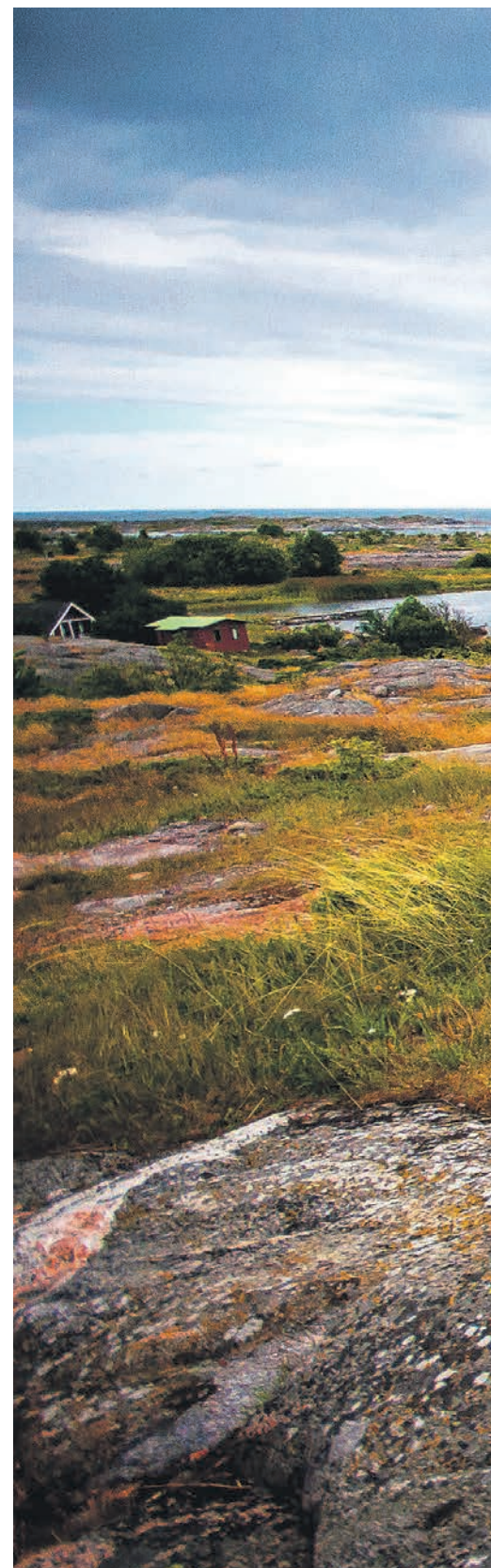
- Visst krävdes det planering, precis som inför vilket bröllop som helst. Men vi gjorde det ändå ganska lätt för oss. Vi fick hjälp av vänner och släktingar, de lyfte en stor börda från våra axlar när vi spridde ut arbetet på flera människor. Till exempel så är Lauras pappa scout och han tog med sig ett fältkök och kokade en enorm sats fisksoppa som serverades på bröllopsdagen. Gästerna sov antingen i tält, i sina båtar eller i en gammal armébas som nu är ombyggd till hotell, säger Markus Hellsten.

- Vad gäller budgeten så kommer jag inte ihåg exakt vad kostnaderna sist och slutligen landade på. Bröllopsklänningen var en av de dyraste utgifterna och då handlade jag den ändå relativt billigt i Polen. Också fast vi bjöd på sådant som vi tycker om, såsom ekologiska jordgubbar och kaffe med avek så är min uppfattning ändå att det inte blev så dyrt, säger Laura Hellsten.

Dolda talanger

Den första av de tre dagarna ordnades skilt program för männen och kvinnorna. Tanken var att de som ännu inte kände varandra skulle få chansen till det och att gemenskapskänslan skulle växa sig starkare, precis som den brukar göra på läger.

- Under den dagen delade folk med sig av saker som hänt dem under året, vad de drabbats av, vad de överunnit och vad de ärtacksamma för. Det var superhärligt och berörande, säger Laura. Den kvällen ordnades också det största programnumret: Hidden Talent

Show (Dolda Talangers Show).

- Vi hade sagt åt våra vänner, som alla är väldigt musikaliska, konstnärliga och begåvade, att det enda vi vill ha i bröllopspresent är att de delar med sig av sina gåvor. Och den ena efter den andra steg upp och gjorde de mest fantastiska dansuppträdanden, spelade egenhändigt skrivna sånger, läste dikter och så vidare. En av våra vänner som talar stup i kvarten var tyst i fem minuter. Det var hans dolda talang. Sedan slutade det med att folk satt och jammade och sjöng. Det var fint för alla men speciellt den äldre generationen som inte är van vid att umgås så mycket med våra vänner var helt såld. Det var en enorm gåva för oss, säger Laura Hellsten.

Brudmessa

På söndag var det sedan dags för den viktigaste av de tre dagarna. Uppe i Utö fyr blev de man och hustru. Paret ville att vigseln skulle vara en brudmessa och därför firades den som en vanlig gudstjänst.

- Vi hade valt alla lovsånger och bakat nattvardsbrödet själva. Det kändes verkligen som en söndagsgudstjänst och var otroligt berörande, säger Laura Hellsten.

- Min systerson som vid det till-

KYRKPRESSEN REDAKTIONEN

Chefredaktör och ansvarig utgivare
May Wikström
tfn (09) 612 615 33/
040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors

Tfn (09) 612 615 49

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
Tfn 040 831 3599

Redaktör:
Erika Rönngård
Tfn 040 831 6614

Layout:
Malin Aho

Utges av:
Fontana Media Ab

Bank:
Sampo
IBAN: FI34 8000
1301 1585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
Ville Kavilo

Tryck: Botnia Print,
Karleby

KYRKPRESSEN ANNONS

Annonseredaktör:
Erika Rönngård
Tfn 040 831 6614
annons@kyrkpressen.fi

Annonser:
se mediekortet
www.kyrkpressen.fi

Annonserförsäljning:
e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Annonserförsäljare:
Leif Westerling,
gsm 050 329 4444,
fax (09) 278 4138

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
gsm 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

fället var ungefär 4 år gammal var med och under nattvarden började han gråta. När någon frågade vad det var så svarade han att ”det är bara så vackert”, säger Markus Hellsten. Efteråt gick hela sällskapet ut och njöt av bubbel och fri samvaro. Alla de som eventuellt hade oroat sig för hur det skulle gå att förverkliga ett bröllop så långt ut i skärgården, där många bekvämligheter saknas, kunde släppa sin oro.

– Alla fanns representerade här, gammal och ung, kristna och icke troende. Det betydde jätte mycket för mig att mina gamla vänner från Sibbo, som fanns med i mitt liv innan jag kom till tro, var där. De är inte bekväma med att leka tillsammans och göra en massa tillsammans men de vara alla positiva och tyckte att det var jättekonstigt och samtidigt jätteroligt, säger Markus Hellsten. För att verkligen göra bröllopet till sina gästers fest hade Laura och Markus inte bestämt någon klädkod.

– Det enda vi hade sagt åt våra gäster var att de skulle komma klädda i det som de själva känner sig bekväma i. Om någon annan ville ha brudklänning var det alltså fritt fram, säger Laura Hellsten.

– En av mina vänner dök upp i ett par

” Vi är ganska annorlunda båda två, så det var klart att vi skulle ha ett annorlunda bröllop ”

Markus Hellsten

MARKUS OCH Laura Hellsten ville inte bestämma vem som får och inte får komma på deras bröllop så de skickade ut en öppen inbjudan på Facebook.

FOTO: MICHAELA ROSENBACK

tigerbyxor med svans. Själva hade jag på mig kläder som Laura hade sytt. En vit linneskjorta som var lite vikingaaktig och ett par byxor som var aikido-inspirerade, inte alls några klassiska kostym-

byxor. Och så var vi barfota bägge två, säger Markus Hellsten. Bröllopskvällen avslutades på ett alldeles speciellt sätt.

– Vi hade haft en vision om att få sända upp ljuslyktor i himlen men det vi-

sade sig att det är förbjudet eftersom man inte får ha eld på Utö. Det som hände i stället var att Gud hade fixat något alldeles speciellt. Den natten var det nämligen asteroidregn, flera hundra stjärnfall i timmen. Och vi var mitt ute i skärgården och såg bara fyrlyuset och stjärnfallen, säger Laura Hellsten.

Våga drömma

Laura och Markus Hellsten är överens om att deras vision för bröllopet både besannades och överträffades. Till andra brudpar som planerar sitt eget bröllop har de några råd.

– Om vi hade funderat och lagt energi på allt det som hade kunnat gå fel så hade vi inte kommit någonvart, säger Markus.

– Mitt allra bästa tips är att våga drömma. Våga göra det som ditt hjärta säger att är rätt. Kärleken mellan individerna är det som ska vara i fokus, inte det hur ett bröllop vanligtvis brukar se ut. Efter bröllopet har vi fått många fina kommentarer. Folk säger att när de har varit på vårt bröllop så känns det lättare för dem själva att planera sitt eget. De känner att de har fått tillåtelse att göra så som de vill och verkligen satsa på saker som de tycker om. Några månsten hör inte hemma på er bröllopsdag.

BLOMSTERAFFÄR TRÄDGÅRD BEGRAVNINGSBYRÅ

ENGELQVIST

Tfn. 06-2243221 www.engelqvist.fi
Närpesvägen 41, 64200 Närpes

öppet lördag och söndag kl. 12 - 16
andra tider enl. förhandsbokningar
plats för 120 matgäster.
Boka bröllopsfesten i tid!

KAHVILA - RAVINTOLA CAFE - RESTAURANG

LÄHILUOLA
LOKALGROTTAN

tel: 0400-668788
Bötombergen,
Lappfjärd

Välkommen till

Frank Mangs Center

Naturskönt område, kök och matsal för 120-170pers.
Auditorium för 400 med 5m filmduk, utescen, vandringsled
film- & mediastudio, övernattnings för 12-20pers...

www.frankmangsceneter.fi

Kristinestadvägen 884, 64240 Närpes +358 (0)6 225 9210

FEST PÅ KILENS HEMBYGDSGÅRD

*Festmiddag 20-250pers. * Stående bord
* A la Carte * A-rättigheter
* Hostel * Strandkapell

Oförglömlig fest och bröllop vid havet

Ta kontakt för planering:
Kilens Hembygdsgård,
Kilvägen 90, SIDEBY

tel.040-684 5080, email:info@kilen.fi, www.kilen.fi

Margurites Frisering

Boka tid inför sommarens fester.
www.marguritesfrisering.fi
tidbeställning via webben eller
tfn. 06-722 1003
Nykarleby

Kom med på en intressant och spännande resa till

Armenien 13-21.9.2014
– landet vid foten av Ararat

Landet Armenien bjuder på en fantastisk upplevelse. Här finns världens äldsta stenkyrkor och medeltida klippkloster och inte minst fantastisk natur och vänliga människor.

I priset 1671 euro ingår: Flyg Helsingfors/Jerevan, del i dubbelrum, frukost alla dagar på hotellen, 6 middagar och 4 luncher. All transfer och inträden enl. program, engelsktalande duktig guide.
Teknisk arrangör: King Tours
Information och anmälningar:
verksamhetsledare Kalle Sällström, tfn 050-3562 475
kalle.sallstrom@forsamlingsforbundet.fi

FÖRSAMLINGS-
FÖRBUNDET r.f.

Solfästgivargård

**Vi ordnar
FESTEN!**

www.sulva.fi
Tel. 050-5163999

URAFFÄR
SMEDLUND
KELLOLIKE

TEL. 06-73155 PÅ
JAKOBSTAD - PIETARSAARI

BLOMSTERTJÄNST

Akleja

KUKKAPALVELU

Tfn: 050-592 3007
Purmo

Restaurant

GH

"det lilla extra"

Björknäsgatan 12,
Ekenäs
Tel. 019-2413200
www.restaurantgh.fi

**Vårkläderna
kommer!**

Resterande lager varor
Extra förmånligt!

**Mode
Louise**

Topeliuspl. 11, Nykarleby
Tfn 06-722 0396

PLANERAR NI FEST?

Tag kontakt med
oss på **Bistro!!**

- Cateringservice
- Beställningsrestaurang

Bistro
CAFÉ & CATERING

Närpesvägen 19
040-357 5232

MAGGIES

CAFÉ-RESTAURANT
KAHVILA-RAVINTOLA

www.maggiesrestaurant.net
Öppet: må-fre 8-18, lö 10-17,
sö 10-18. Kvällstider enl. ö.k.
Reservera tid för era möten, fester
m.m. Ring och boka!

GSM 040 778 0032, 06-864 9460, Emetstrand 310

**Sundby
Hembageri**

Tfn. 06-7292011
Sundby

**Oravais
Hembageri**

Tfn. 06-384 0411,
050-518 6511

**Bröllopsplaner?
Fest på gång?**

Hyr Vasa Arbis utrymmen
- Centralt, trevligt och snyggt.

**VASA
Arbis**

Mer information:
tfn 06-325 3504
www.vasa.fi/arbisp

... Kom ihåg
att beställa
tårtan till
sommarens
fester i
god tid!

**ANDREAS KNIPS
HEMBAGERI**

Påksholmsvägen 3, 66530 KVEVLAX
tfn. 06-3460 820, 0500-669523

När känslan avgör!

Kom och bekanta Er med
vårt otroligt stora sortiment
av brud- och festklänningar.
Personlig betjäning.

Boka
tid!
Välkommen!

Boutique Beauty

Skolhusgatan 30A2, Vasa
Tfn. 06-317 0187
boutiquebeautyvasa@gmail.com

Gift på

Ett brudpar, en präst och två vittnen är allt som krävs för kyrklig vigsel – förutsatt att hindersprövningen är avklarad. Den erfarna vigselprästen Jan-Erik Nyman guidar blivande brudpar genom giftermålets ABC.

TEXT: SARA EKSTRAND
ILLUSTRATION: MALIN AHO

Bröllopsplaneringen är ofta en snårskog av gräddtårter, kjolfällar, blomsterarrangemang och inbjudningslistor. För de brudpar som väljer en traditionell vigsel i kyrkomiljö med präst och psalmsång krävs ändå inte många steg förrän ringen kan träs på fingret.

För kyrklig vigsel måste åtminstone den ena av de blivande makarna vara konfirmerad och höra till kyrkan och den andra tillhöra ett annat kristet samfund. Om så inte är fallet är en välsignelse av brudparet möjlig. I sådana fall föregås välsignelsen av borgerlig vigsel.

Tidigare kyrkoherden i Jakobstad, **Jan-Erik Nyman**, säger att det första stora steget på vägen till altaret är hindersprövningen.

– Den måste man ha annars blir det problem. Hindersprövningen ersätter det man tidigare kallade lysning. Man kollar i registren så att det inte förekommer hinder för att dessa två gifter sig. Man kollar att de är myndiga, att de inte är nära släkt och att ingen av dem är gift sedan tidigare. Hindersprövningen är ett tecken på att brudparet är så att säga "ledigt till äktenskap".

Tidigast fyra månader och senast sju dagar före bröllopet ska en hindersprövning göras vid pastorskansliet där den ena i paret är skriven, eller hos magistraten.

– Oberoende av var hindersprövningen görs kan man få kyrklig eller civil vigsel eftersom den gäller åt båda hållen. Man kan göra hindersprövning hos magistraten och få kyrklig vigsel och tvärtom, säger Nyman.

Inte bunden till kyrkorummet

Nyman påminner om att det lönar sig att i god tid ta kontakt med församlingen för att boka kyrka.

– I större församlingar, som till exempel i Helsingfors, kan det ju nästan vara slagsmål om platserna och det är inte ovanligt att brudparet bokar kyrkan ett år i förväg. Samma sak gäller om brudparet har speciella önskemål om präst.

Vigseln behöver ändå inte automatiskt vara knuten till kyrkorummet utan fler och fler väljer att gifta sig i en mer personlig miljö.

– Man får arrangera vigseln och bröllopet var helst man önskar under de förutsättningar att man har en präst som är med på noterna. Det är bara fantasin som sätter gränserna.

Varje präst måste hålla i bakhuvudet att detta är ett unikt tillfälle för brudparet och nog är det usligt om man inte kan ta sig i kragen och göra sitt bästa.

Jan-Erik Nyman

22 och en halv minut

Nyman berättar om ett extremt val av vigselomgivning i Spanien, där två fallskärmshoppare vigdes under fritt fall. Prästen hoppade med och förrättade vigseln med hjälp av radiokommunikation.

– Där tror jag nog att gränsen skulle komma emot för de flesta präster.

Mer populära och riskfria platser som lämpar sig för vigsel är kapell, stränder, trädgårdar eller varför inte ute på isen om ett vinterbröllop är i antågande.

– En gång förrättade jag en vigsel ute på isen utanför Replot. Det var oerhört vackert men naturligtvis en smula kylslaget. Men stämningen var ju värmande, säger Nyman.

Diskutera med präst

När det är fastslaget svart på vitt att ingendera är gift på annat håll och den stora dagen närmar sig är det tid för vigsel-samtal med prästen. Under samtalet går prästen igenom praktiska detaljer och brudparets eventuella önskemål gällande vigseln. Senast under vigsel-samtalet bör brudparet uppge vilket efternamn de tar i samband med bröllopet. Själv ägnar Nyman en stor del av samtalet till att försöka lära känna brudparet så gott det går.

– Jag vill veta vem brudparet är så att jag kan förankra vigseln i deras person och personliga erfarenheter. Jag frågar alltid vem de är, vad de gör, vilka intressen de har, hur de träffat varandra och deras syn på kärleken och äktenskapet. Ibland ber jag dem också berätta om vad de framförallt värdesätter hos varandra.

Under sina 44 år som präst uppskattar Nyman att han träffat runt 1 500 par och yrkesvanan är numera så stor att minutschemat sällan spricker.

– Jag brukar säga att en vigsel tar 22 och en halv minut, skrattar Nyman. Men runt en halvtimme beroende på hur långt vigseln är och eventuella solosånger.

Även om det mesta följer handboken säger Nyman att vigseln varje gång måste vara unikt på sitt sätt.

– Sen är det klart att man inte kan tala om så mycket olika saker när man viger folk men jag brukar vara mån om att brudparet ska få uppleva att det här var ett tal ägnat just till dem. Jag kan med gott samvete säga att jag använt samma idé för talen många gånger men inte exakt samma tal två gånger. Varje präst måste hålla i bakhuvudet att detta är ett unikt tillfälle för brudparet och nog är det illa om man inte som präst kan ta sig i kragen och bjuda till.

Exklusiva vigseln till trots läser Nyman ändå alltid samma bibeltext vid varje vigsel.

– Under alla år har jag läst Korintierbrevet 13, Kärlekens lov. Och jag gör fortfarande inga undantag.

Konsultera kantor

Allt vanligare blir det att brudpar väljer att, utöver prästen, även träffa kantor före vigseln för att diskutera igitom valet av brudmarsch, psalmsånger och eventuella solosånger.

– Många tror att den enda brudmarsch som finns är Mendelssohns – den absolut mest populära – men det finns säkert tusentals som passar för

Nån enstaka gång har det hänt att någon blivit lite mjuk i knäna och behövt en stol men det sker ju i kassakön i butiken också.

Jan-Erik Nyman

det här ändamålet. Vanligt är också att man ersätter utgångsmusiken med spelmannemusik, säger Nyman.

I den svenska psalmboken finns två psalmer under rubriken vigsel men t.ex. sommarpsalmer är lika vanliga. Brudparets önskemål går enligt Nyman i de flesta fall att förverkliga.

– När jag var ung präst var det mycket diskussion om vilken sorts musik som lämpade sig i kyrkorummet och många kantorer var av den åsikten att *Där björkarna susar* ska man sjunga på bröllopfesten och inte i kyrkan. Det där luckrades småningom upp och några riktiga konstigheter har jag inte behövt säga nej till. De som gifter sig i kyrkan för-

står nog i allmänhet vad som är lämpligt och inte.

Nervositet vid altaret

Väl vid altaret på den stora dagen är det förnuftigt att inte gifta sig på tom mage. Det samma gäller kroppens vätskenivå som bör hållas stabil under soliga sommarlördagar. Avsvimade brudgummar, hispiga brudar och glömda ringar hör ändå ovanligheterna till, menar Nyman som vill ta kål på en del fördomar.

– När präster berättar sina historier så tror man att det händer något under var och varannan vigsel. Det ena dråpligare än det andra. Men under alla år som präst kan jag räkna upp tillfällen på

ena handens fingrar då något hänt. Inte en enda brud har snubblat i kjolfället och ingen brudgum har tappat ringen.

– Nån enstaka gång har det hänt att någon blivit lite mjuk i knäna och behövt en stol men det sker ju i kassakön i butiken också. De riktigt stora katastroferna som folk tror att ska hända, händer inte, säger Nyman.

Nyman ger ändå alltid ett par tänkvärda små ord på vägen.

– Jag brukar säga att de inte behöver vara nervösa för själv är jag så pass nervös att det räcker för oss alla. Och att det ju är välvilligt inställda människor som är på plats, så det finns nog ingen anledning till rädsla eller nervositet.

Siden, sammet, trasa eller lump – klänningsmodet för brudar har gått i en berg- och dalbana som följt den ekonomiska situationen i samhället. Men de kungliga brudarna har alltid hållit prinsessdrömmen vid liv.

Bruden en symbol för sin tid

TEXT: SARA EKSTRAND
FOTO: MARI EKSTRAND

Bakom en glasvägg står en liten benvit klänning i tjockt silkestyg med smal korsettmidja och kort ärm försedd med tunn spets. **Alexandra Gratschoff** åkte själv till St. Petersburg för att köpa tyget till sin brudklänning inför sitt bröllop med **Albert Gustaf Hamberg** i Lovisa 1841.

Alexandra Gratschoffs brudklädsel är ett typexempel på en påkostad och överdådig klänning i nyrokoko som var få brudar förunnat för tvåhundra år sedan.

På Lovisa stadsmuseum fanns under sommaren 2013 drygt tjugo brudklänningar från de senaste 150 åren utställda. **Pia Wilhelmson** är museichef och berättar att brudens klädsel alltid har varit en stor investering oavsett stånd och klasstillhörighet.

– De som hade råd satsade på sina kläder och framförallt de som levde i de högre stånden. Om du var förmögen var det viktigt att följa det rådande modet. Vanligt folk och allmogen hade däremot svarta klänningar och använde sina bröllopskläder hela livet. Ofta tänkte de mer praktiskt och köpte en enklare klänning som de kunde sy om och återanvända på andra fester och på begravingar.

– Det är också därför det finns så få svarta brudklänningar kvar i original från den här tiden – de är helt enkelt utslitna, säger Wilhelmson.

Krinoliner för att bredda höfterna, turnyrer för att höja upp rumpan och korsetter för att krympa midjan var helt naturligt under större delen av 1800-talet. Men det var Englands

DEN TYPISKA brudslöjan i spets eller tyll blev populär tack vare drottning Victoria I.

drottning **Victoria I** som satte stilen för framtidens brudar när hon 1840 gick emot konventionerna och valde en vit klänning i en tid när färger var mer allmänna.

– Victoria var en trendsättare som gjorde den vita brudklänningen superpopulär. Hon introducerade även slöjan och den vita färgen började förknippas med oskuld, säger Wilhelmson.

Kvinnans situation förändras

Rysch och pynch beskriver de eleganta och påkostade klänningarna vid sekelskiftet. Rikliga spetsar, höga stålkragar och voluminösa slöjor speglade framförallt de förmögna kvinnornas sysslösa liv.

Första världskrigets intrång innebar ändå en förändring i kvinnans ställning. Allmän rösträtt införs och försäljningen av korsetter sjunker. Nu skulle bys-

”Drottning Victoria var en trendsättare som gjorde den vita färgen superpopulär.”

Pia Wilhelmson

ten döljas, midjan försvann, skuldrorna blev bredare och frisyerna kortare. Även om klänningarna var enkla sparades det inte på exklusiva pärlbroderier.

– På 1920-talet skedde en stor förändring och det jazziga Charlestonmodet blev mycket populärt. Kvinnorna börjar visa vrister och ben, brudklänningarna är kortare, rakare och mer urringade, säger Wilhelmson.

Det korta bröllopsmodet höll inte i sig på 30- och 40-talet. Börskraschen på Wall Street 1929 och andra världskriget gjorde ändå att brölloppen blev mer sparsmakade. Ransoneringspåtyg och kläder gjorde det omöjligt att få till vidlyftiga kreaturer och borgerliga vigslar blev samtidigt mer allmänna. Därmed kunde också en vanlig dagklänning piffas upp till festdräkt.

– Under kriget finns det exempel på kvinnor som gifte sig i sin Lotta-uniform. Det var helt enkelt det finaste man hade under en tid när allt var åstramat, säger Wilhelmson.

Inspirerad av sagobröllop

Högkonjunktur leder till större kjolar och glittrande tiaror – 1950-talet var inget undantag. Det är årtiondet när **Grace Kelly** blir furstinna av Monaco och **Jacqueline Bouvier** gifter sig med **John F. Kennedy**. Det ekonomiska uppsvinget efter två världskrig gör det möjligt för nästan vem som helst att få sitt eget prinsessbröllop.

Det kvinnliga idealet var en timglasfigur med getingmidja, perfekt frisyr och felfri makeup. Grace Kelly fulländade tidens Hollywood-glamour när hon gick upp för altargången klädd i flera meter av spets och tjock satäng.

I takt med att The Beatles erövrar musikvärlden experimenterar 60-talets brudar med kjollängd och generellt blev brölloppen enkla och naturliga i och med 70-talets hippiekultur, feminismens frammarsch och en förödande oljekris.

Men trenderna vänder när en ung **Diana Spencer** får 750 miljoner tv-tittare att dra efter andan av förtjusning, klädd i en marängdröm av tyll, taft, puffärmar och rosetter. En överflödigt stil som präglade bröllopsmodet långt in på 1990-talet, berättar Wilhelmson.

– Kungabröllop har alltid varit viktiga trendsättare. I dag tycker jag ändå att bruden själv väljer om hon vill ha prinsessdrömmen eller följa sin egen stil. Variationer i klänningarnas färg och form är stora. Den som vill ha det strikt och enkelt trivs knappast i spetsvolanger.

TRE KLÄNNINGAR i jugendstil från början av 1900-talet.

Juthbacka
HOTELL & RESTAURANG

Boka ert bröllopsfest hos oss ta kontakt på
tel. 06-722 0677

Tårtor för fest och bröllop gjorda på färska bär och äkta choklad.
Ta kontakt så planerar vi tillsammans.

aroma
Bageri & Konditori
Långgatan 4, 66530 Kvevlax
Tel. 044-750 7701

Tvåbrödsrulle, småröd, pralin, din fest ska vara fin.
Cupcake, hallou, choklät, vi lagar det Du vill ha.
Låt Dina gäster få smaka, vår mycket outyckta kaka.
Bjud det som är bäst, på Din stora fest!

två systers söta
Beställningskonditori
– Forslöv. 354, Forslöv – ☎ 0440-60706
www.tvasystrarsota.fi

MÅNGA KVINNOR hade inte råd att köpa en skild brudklänning och använde därför samma klänning vid alla fester.

ALEXANDRA GRATSCHOFFS dyrbara brudklänning i silke. Till höger en brudräkt med turnyr från slutet av 1800-talet.

EN MARÄNGDRÖM i tyll och en rosa pärlbroderad klänning representerar 1980-talets dekorerade mode. Vitt är fortfarande den mest allmänna färgen på brudklänningar men allt fler väljer att ta in accentfärger i sina klänningar.

STRUMPEBAND MED tyska verser från 1800-talet, torkade blomsterkransar och vita handskar för brudgummen.

Från oss får du allt du behöver vid:

- * dop * födelsedagar * konfirmation
- * studentfester * bröllop
- * begravningar och andra tillfällen.

**Nymans
Beställningsbageri kb**

Ida Nyman-Hongell 050 5246796 www.nymansbageri.com Nedervetil

♥ **Resor är vår hjärtesak –** ♥
gläd Brudparet med ett
resepresentkort från Ingves!

♥
Förämningsfyllt • Upplevelserikt • Minnesvärt

INGVES www.ingves.fi
Närpes 020 7434 530 | Vasa 020 7434 520

FEST PÅ KILENS HEMBYGDSGÅRD

- * Festmiddag 20-250pers. * Stående bord
- * A la Carte * A-rättigheter
- * Hostel * Strandkapell

Oförglömlig fest och bröllop vid havet

Ta kontakt för planering:

Kilens Hembygdsgård,
Kilvägen 90, SIDEBY

tel.040-684 5080, email:info@kilen.fi, www.kilen.fi

**Hyr vår lokal för ditt
bröllop eller andra fester!**

Kvevlax Uf

www.kvevlaxuf.sou.fi

Ytterjeppo Danspaviljong

Tfn: 044-7218244

Hellnäsnejdens Uf

tfn: 040-4804198

Nedervetil Uf

tfn: 0500-645121

Kimo Uf

tfn:040-964 6418

Gerby Uf

tfn: 040-140 8351

Böle Uf

www.boleuf.com

Ärvasgården, Oravais Uf

www.oravaisuf.sou.fi

Strandhyddan

mellan Molpe och Bergö kan hyras för
familjebjudningen!

Korsnäs församling tel. 044-4101800
forsamlingen.korsnas.fi

**DELIKATA HEMBAGERIPRODUKTER
FRÅN BAGGBÖLE**

Vi gör bröllopstårter, smörgåstårter och andra goda bakverk.
Snabbt, smidigt och fördelaktigt för små och stora fester.

**Hembageriet
Ajan-Herkku Oy**

Tavelvägen 33 Taulutie
Östra Baggböle t. (09) 7281220

Hanna-Maria

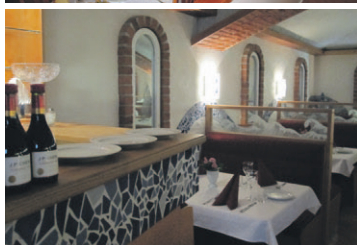
är en trivsam restaurang i Gamla Borgå. Den grundades för över
26 år sedan och har blivit ett av stans populäraste lunchställen. Vi
erbjuder också högklassig catering för alla slags fester. Vårt varu-
märke är finländsk husmanskost i rejäla portioner. Maten tillreder
vi själva av högklassiga råvaror.

I källaren inreddes 2005 en stämningsfull beställnings-
restaurang med plats för 60 gäster. Perfekt för fester, möten och
andra grupptillställningar.

Du kan avhämta delikatesserna direkt från restaurangen eller
beställa individuell
service, alltefter
behov.

Lunchrestaurang
Hanna-Maria är
öppen året runt och
hälsar alla slags mat-
gäster välkomna!

Mellangatan 6,
06100 Borgå
Tel: 0207 189 616

För gästen och festen!

Välkommen att fira er bröllopsfest i romantiska Ekenäs. Vi erbjuder er festplats och
övernattnings på samma ställe. För mera information, kontakt Henrica.
019-2461500, info@hotelseafront.fi, www.hotelseafront.fi

Student, konfirmation, dop, bröllop

**Vi har tårtan till sommarens fester!
Även smörgåstårter!**

Calles Bröd & Conditori

Verkstadsvägen 3, Övermalax
tfn 347 0277 fax 347 0428

Välkommen till Endivo!

**Vi betjänar Er med mångrigg erfarenhet inom
catering- och lunchbranschen! Vänd Er med
förtroende till oss när Ni planerar Er festdag!**

- Bröllop • Examenfester • Affärsmiddagar
- Släktfester • Bemärksedagar • Familjefester
- Minnesstunder • Företagskonferenser/möten
- Julfester

endivo

- Lunch
- Catering

Matservice K. Mård
Östanspavägen 32, 68600 Jakobstad
Tel. (06) 788 8750

www.endivo.fi epost: catering@endivo.fi

Vägen till någons hjärta går via magen!

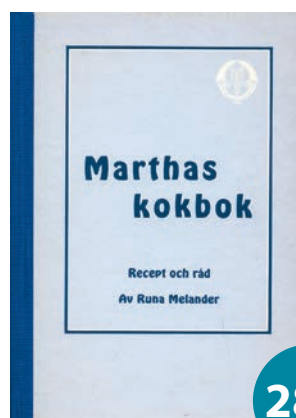
27⁹⁰

Ann-Sofie Eriksson

Fias söta hemligheter

– Så lyckas du som hemmabagare

Ett skafferi fullt av recept och bagerihemligheter som hjälper dig lyckas med vanliga muffins och avancerade tårter.

28⁹⁰

Runa Melander

Marthas kokbok

En klassiker full med salta och söta basrecept. Dessutom allt du behöver veta om matlagning, bakning, livsmedelshandtering, stektider och mycket mer.

12⁰⁰

Nina Colliander-Nyman och Maria Riska

Mat Rätt

– barn, mat & hälsa

Enkla och ekologiska lösningar i matlagning och livsstil, inte minst för alla barnfamiljer. En bok med fler morötter än pekpinor. Många och okomplicerade recept!